

רחשני לב

ליקוטי מאמרים ודברי חיוזק ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

פרשת מקץ

ל' כסלו - ראש חודש טבת ה'תשפ"ו
שנה י"ד גליון י"א

הדלקת הנרות	מועצ'ק ר"ת	סוף קרי'ש לשב'ק
לעיקוואור	5:47	8:51/9:34
ברוקלין	5:44	8:50/9:34
ירושלים	5:56	8:26/9:05
בני ברק	5:52	8:28/9:07
אלעד	5:53	8:27/9:07
בית שמש	5:54	8:27/9:06

מדבר עם אחיו לא היה טבעו סובל לדבר עם אחיו קשות כי אהבתו ויראתו מפני אחיו הגדולים לא סבל זאת לדבר אתם קשות, ולכן התחכם כאלו אינו מכיר לשון עברי וז'י' המליץ בינותם ועל ידו יכול לדבר אתם קשות. ולכן במליצות יהודה ליוסף אמר **ידבר נא עבדך דבר באזני אדני - ממש עם עצמך ולא ע"י מליץ**, וא"ת שאינך מבין לשון עברי, לכן אמר כי כמוך כפרעה ומלך צריך להבין שבעים לשון.

תפארת יהונתן, מהר"ק ר' יהונתן אייבשיץ ז"ע

ופרצו חומות מגדלי.

...והענין הוא דהנה נודע שכאשר בני ישראל זרע עם סגולתו אוהבים זה לזה באחדות גמור, אז הנם מדובקים בשורש העליון ואין שום אומה ולשון יכולה לשלוט עליהם, וגם היוונים הארורים ידעו זאת היטב שאי אפשר לנגוע בישראל לרעה אם יש ביניהם אהבה ואחוה שלום ורעות, ולזאת היתה כל כוונתם להכניס פירוד לבבות בישראל ולעשות פירוד בין הדבקים. וזהו פירוש **ופרצו חומות מגדלי**, כמו החומה שמאחדת את כל יושבי העיר ועל ידי הפירצה בה תפרד האחדות, כמו כן עשו הם תחבולות לעשות פירוד באחדות ישראל, וזהו שאמרו לישראל כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל (בראשית רבה ב, ד), כי האחדות מדבקם בשורש העליון, בבחי' ונתנך ה' אלקיך עליון על כל גויי הארץ (דברים כח, א), ששם אין להקליפות שום שליטה, שהוא למעלה מתפיסת הקליפות, ואין להם שום אחיזה.

והנה בני ישראל נמשלו לשמן (ע"י ש"ר לה, א), שכמו שהשמן צף למעלה מכל המשקין כך בני ישראל כשמדובקים למעלה בשורש העליון הם בבחי' ונתנך עליון, וזהו ביאור דברי חז"ל (שבת כא עמוד ב) 'זכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן', היינו שבדקו מאין יבוא עורם שיהיו חוזרים לידבק בשורש העליון ושיהיו בבחי' שמן, ז'לא מצאו אלא פך אחד של שמן', שהעצה היעוצה להם היא להיות באהבה ובאחוה בשלום וברעות, בבחי' **פך אחד** - באחדות, ואז יהיו מדובקים בשורש העליון, וכדאיתא (וזהר הקדוש ג, עג עמוד א) קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד, ויהיו בבחי' 'של שמן', כמו שמן שצף למעלה מכל המשקין כך יהיו מדובקים בשורש העליון באלקי ישראל (ע"י ש"ר שם). 'ונעשה בו נס והדליקו ממנו ח' ימים', כי על ידי שזכו לאחדות נעשו כלי מוכשר לקבל ההשפעות והברכות ממעל, כמאמרם ז"ל (עוקצין ג, יב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ואם אין שלום אין כלום...

עקידת יצחק, מהר"ק מאלכסנדר ז"ע, בתו"ד

זאת חנוכה.

...שצריכים ישראל לקבל עליהם היום שיעסקו בתורה תפלה צדקה שמרומז ב'זאת' וע"ז נזכה שיהיה הגמר חתימה לטובה, ...שעל ידי בחינה המרומז ב'זאת' ע"ז 'חנוכה' נטריקון נ'גמר ו'נעשה כ'תיבה ח'תימה היום', וגם נזכר בכתב ו'נחתם ח'יים כ'ל ה'ימים וכל השעות וכל הזמנים וכל הברכות על כל ישראל בכלל ופרט ברוחניות וגשמיות בני חיי ומזוני ריחיק בב"א.

מן אברהם, מהר"ק המגיד מטרסק ז"ע, בתו"ד

ויהי מקץ כו' ופרעה חולם והנה עומד על היאור.

הענין כי פרעה מרמז על היצ"ה, חולם לשון התגברות, והיאור מרמז על הענינים והדברים המביאים השפעה והמזון, וכל תענוגי בני אדם עם כל התאוות שבעולם, הפרות הם התאוות הבהמיות, והשכלים הם המזונות והפרנסות הכרחיות של בני אדם, וע"י כולם היצ"ה ר' תופס לבני אדם ושולט עליהם שיבלה שנותיו של אדם לעשות מהם קץ, ושנתיים ימים (מרמז) שמהשנים נעשה ימים אחדים, והם ימי שנותינו בהם שבעים שנה, והיצ"ה ר' טוען האי עלמא כהלולא דמיא אכול ושתה ושמה בהם (עירובין נד עמוד א), כי אין שמחה בבור אין אכילה אין שתי, אכול היום פן נמות מחר, התענג לבך בכל משאלותיך פן תאחר הזמן ונשכח כל השובע בימי הרעב, אבל הצדיק פותר כל החלום לטוב שכולם הם שובע, ושובע היינו שיש שנים בעוה"ז ויש שנים כנגדן בעוה"ב, ומי שטרם בע"ש יאכל בשבת (עבודה זרה ג עמוד א) ויפה שעה א' בעוה"ז מכל חיי העוה"ב (אבות ד, יז), ע"י הכנה לימי הרעב, ולכן ירא פרעה איש חכם ונבון וכו' ויפקד פקידים על הארץ שלא לבלות בשטויות בימי השובע, שלא יהי' מן הצועקים ואינם נענים, שהרי כל אדם מותרה ועומד, הנה שבע שנים באות ושבע שנים אחרות.

יקרא דמלכא, מהר"ק ר' מרדכי מזוועה ז"ע פרשת מקץ תשי"ב

ויהי בבקר ותפעם רוחו.

כתב הרמב"ן שלא היתה פעימת רוחו עד הבקר ע"ש, וכן משמעות לשון הכתוב ויקץ פרעה והנה חלום שחשב אותו לחלום בעלמא עד הבקר אז עלה בלבו ותתפעם רוחו. ונראה הטעם בזה שלא היה הזמן להריץ יוסף מן הבור עד הבקר, מפני שאחז"ל (ר"ה יא עמוד א) ב"ה יצא יוסף מבית האסורין והנה חלום פרעה על השבע והרעב היה בלילה, מפני שאחז"ל (ירושלמי ראש השנה פרק א הלכה ג) שאומות העולם נידונין בלילה, אבל יוסף, כיון שישאל **נידונין בתלת שעה קמיתא** (עבודה זרה ד עמוד ב) ע"כ לא היה זמן דינו עד הבקר, לכן באותה שעה הוצרך לפעם רוחו.

פנים יפות

ויאמר יעקב לבניו למה תתראו.

הנ"ל לרמז פי' למה תפרסמו עצמכם שאתם אנשים גדולים ותתראו לפני בני אדם לראות במעלתכם, (בראשית מב, ג) **רדו שמה** - טוב לכם בחי' ירידה ושפלות אני אשכון את דכא (ישעיה נז, טו), וכן להלן כתי' (מג, כג) שלום לכם אל תיראו, ר"ל שלמות יהיה לכם כשתהיו צנועים במעשיכם ולא תיראו לפני בני אדם, וח"ש (שם) אלוהים ואלוהי אביכם נתן לכם מטמון באמתותיכם. פי' דבר זה של בחי' השפלות הוא לכם מטמון ירושה מאבותיכם כמש"א אברהם אבינו ע"ה (שם יח, כז) ואנכי עפר ואפר. וכן יעקב אמר (שם לב, יא) קטנתי, כי ענין ההתנשאות הוא בחי' שבירת הכלים אני אמלך, אבל באמת ה' ימלוך לעולם ועד כנוכר לעיל (עובדיה א, כא) לך ה' המלוכה.

תפארת שלמה

וירא יוסף את אחיו ויכתרו ויתנחל אליהם וידבר אתם קשות.

הרצון בזה כ"א אדם אחד אוהב לחבירו א"א לדבר עמו קשות כי אין הטבע סובלתו אבל ע"י אחר יוכל לצות עליו כזה וכזה, ולכן אלו ה' יוסף בעצמו

שאלה: אורח שאין מדליקין עליו בביתו ואין לו חדר בפני עצמו (שם יש לו חדר בפני עצמו צריך להדליק עי' משנב"ס סי' תרע"ז סק"ג) שנפסק להלכה שיכול להשתתף בפרוטה בנר בעה"ב או בשבעה"ב יקנה לו חלק בנר במתנה, האם צריך להגביה את השמן כדי לזכות בחלקו בנר?

תשובה: כ' המחבר בשו"ע סי' תרע"ז ס"א אכסנאי שאין מדליקין עליו בביתו צריך לתת פרוטה לבעל הבית להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה, וכל המשת"ב סק"ג והוא הדין אם הבעה"ב מקנה לו חלק בשמן במתנה שרי דהוי כמשתתף בפרוטה ומקור דבריו ממג"א סק"א, ועי' בשענה"צ שם סק"ט דלכאורה הכוונה באחד מדרכי הקנן ולא באמידה בעלמא, ועי' בשו"ת שבה"ל ח"א סי' נ"א אות ב' שכל מרן צ"ל דהא דבנותן פרוטה מהני אף דלהלכה קיי"ל דמדברגין אין מעות קונות בלא משיכה וכמבואר בשו"ע חו"מ סי' קצ"ח ס"א מ"מ לענין נ"ח י"ל דקנין כסף מהני ועפ"י המבואר בחו"מ סי' קצ"ט ס"ג ברמ"א בשם מהר"ל שהנותן מעות על יין לקידוש בער"ש קנה דכל כה"ג שהוא במקום מצוה העמידו חז"ל דבריהם על דין תורה שמעות קונות כדי שלא יוכל המוכר לחזור בו ויהיה לו יין לקידוש וא"כ י"ל דה"ה לענין נר שבת וחנוכה דג"כ סגי בנתינת פרוטה ואי"צ האורח להגביה את הנר, אלא שבמג"א או"ח סי' שס"ט סק"ה הק' על מש"כ שם בשו"ע ס"א שכשנאחד מבני החצר נתן לחנוני מעות כדי שיזכה בחלק בפת שיקנו שאר בני החצר מהחנוני בשביל עירובי חצירות אינו עירוב דמעות אינם קונות, דמ"ש מיין לקידוש שכל הרמ"א בחו"מ דבמקום מצוה מעות קונות והרי עירובי חצירות נמי מצוה הוא כמבואר באו"ח סי' שס"ו ס"ג, ות' בתוספת שבת (שם סק"א) דעירובי חצירות אינו נחשב כמצוה ממש והביא ראייה מהא דמבואר בפוסקים דהקילו לערב תחומין בכל דבר מאכל ודלא כעירובי חצירות שהוא רק בפת משום דעירובי תחומין מערבין רק לדבר מצוה ממש הרי דע"ח אינו נקרא דבר מצוה ממש ולכן אין מעות קונות בו משא"כ יין לקידוש שאסמכוהו רבנן אקרא ס"ל למהר"ל דהעמידוהו על ד"ת, וברעק"א על הגליון בחו"מ הק' דלפ"ז להרמב"ם (פ"ו מעירובין ה"כ) הסובר שגם בעירובי תחומין לא קנה כשנותן מעות לחנוני ואע"פ שעירובי תחומין נחשב מצוה ממש לדברי התו"ש א"כ לשי' הרמב"ם גם בין של קידוש לא יקנה הלוקח בנתינת מעות ויכול המוכר לומר קים לי כהרמב"ם ולא כרמ"א בשם מהר"ל ויחזור בו מהמקח, ולפ"ז סוגיא דשמעתין דמהני נתינת פרוטה בנר שבת וחנוכה אתיא כמהר"ל ורמ"א, אמנם כ' מרן צ"ל דאי"ז מוכרח ד"ל דקידוש על היין שעיקרו מדאורייתא נחשב יותר מצוה מעירובי תחומין ואף שיין אינו מדאורייתא מ"מ הוא חובה גמורה, וכן משמע מלשון הגר"א שם סק"ו דיין לקידוש עדיף משאר מצוה, וא"כ נר שבת שעדיף מיין למצוה וכמבואר בס' רס"ג ס"ג דאי מהני קנין

הילולא דצדיקא

נלב"ע
ג' טבת
תרכ"ה

הרה"ק
רבי אברהם בראנדווין
מסטרעטין זי"ע

אלה תולדות

רבינו 'כבוד אדמו"ר, הרב הצדיק המפורסם, החסיד האמיתי, רועה נאמן, אוהב ישראל, החכם האלוף, קדוש ה', (נוסח המציבה), 'אדמו"ר צדיק וקדוש, חסיד ועניו', (הספד תלמידו הרה"ק רבי יחיאל מיכל היבנר בקונטרס עת מצוא), 'רבי אברהם שהוא ממלא מקום אביו, ושימו המשרה על שמו, לחורות לבני ישראל דרכי ה', ובכל הגליל ינהו אחריו בית ישראל ועל פיו יצאו ויבואו, וכאשר ישאל בדבר ה'... וכידוע שהקדוש רבי אברהם, ואביו הקדוש [רבי יהודה צבי] זלה"ה מחמת גודל קדושתם ויראתם, נשמעו דבריהם לכל הגליל וינהו אחריהם ללמוד תורה ויראה מהם, גם נתנו להם נדבות לכבד יראי ה' כיר"ב, ושאלו עצות כאשר ישאל איש בדבר האלקים, כי היו בעלי רוח הקודש, ותפלתם ודיבורם בקדושה עשו פרי', (שר"ת דברי חיים ח"ב ח"מ מהד"ת ס' לב), ה"ה כקש"ת רבינו אברהם זי"ע, נולד לאביו הרה"ק החסיד המפורסם איש אלקים קדוש ה' רבינו יהודה צבי מסטרעטין זי"ע.

עוד בימי נעוריו ראו כולם כי לגדולות נוצר, והיה עובד ה' מרבים עד שעליו העיד הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע, 'כי הסתכלות בצורתו סגולה הוא ליראת שמים', (עשר צחצחות ערך סטרעטין).

וכמסופר שבשעה שנפל אביו הקדוש למשכב במחלתו האחרונה עלי אדמות, נסע בנו, רבינו, אל קדוש ישראל מרוז'ן עם פדיון נפש לעורר רחמים רבים על אביו הקדוש. כאשר בא לחצר קדשו, ונתן הקוויטל עם פדיון הנפש. התחיל הרה"ק מרוז'ן לדבר עמו מענייני העולם, והוא בכל פעם היה משיב: השר"ת יעזור שיהיה לאבי רפואה. כך במשך כל השיחה, הקדוש מרוז'ן דיבר עמו עוד ענינים מהעולם הזה, ובתוך דברו היה הוא משיב לעומתו: השר"ת ישלח לאבי רפואה שלימה, ומי שהיה שומע חשב שאין שום שייכות הדברים האלה לשאלות הרה"ק מרוז'ן, אך כאשר יצא משם, הפליא אז הרה"ק מרוז'ן: פלא פלא, אברך צעיר כל כך, שיענה תשובות לענין... ואמנם רבינו ז"ל היה אומר, שבישי קודש זה סמכו הרה"ק מרוז'ן להיות מנהיג בישראל.

פועל ישועות

רבינו היה פעם בעיר הסמוכה לסטרעטין, ובהיותו שם חלה קשות אחד מחסידיו. הלך רבינו לבקרו ויהיב ליה ידיו ואוקמיה. הלה קם מחליו, ומיד ציוה רבינו לנסוע מהר לביתו. בדרך נתהפכה המרכבה, והיה נס גדול שלא אירע להם מאומה. במשך כל זמן הנסיעה זירז אותם רבינו לנסוע במהירות גדולה, וכשהגיעו לסטרעטין לא הלך לביתו כדרכו, אלא רץ לבית המדרש של אביו הקדוש, וישב מיד על כסא אביו זי"ע. במשך כמה שעות המשיך לשבת שם כשפניו לוחטים כלפיד אש, ורק לאחר שעות ארוכות חזר לביתו. לאחר מכן גילה טמירות, שהשטן בעצמו, הוא מלאך המות, דרך אחריו ורצה להזיקו...

עוד ידוע ומפורסם כי כשבאו אליו לבקש שיעורר רחמים על החולים, היה רגיל לומר שהמחלה אינה זו

שאומרים הרופאים, והיה מכנה אותה בשם אחר לגמרי, וכן נתרפאו החולים. ופעם גילה מקור למנהגו זה בתורה, והוא שנאמר, "והביאך אל האמורי והחתי והפרזי והכנעני וגו' והכחדתי" (שמות כב, כג). היינו שיש סגולה לבטל החלאים רעים הבאים על ידי הקליפות והשרים של הז' עממים לכחד את המחלה ולכנותה בשם אחר, ואז באה הרפואה.

פעם כשאחד מאנשי שלומו שהיה גר בבראד היה חולה מסוכן, שלח לרבינו שליח מיוחד בשבת שיבקש עליו רחמים, וכאשר נודע הדבר להגה"ק רבי שלמה קלוגר המגיד משרים בבראד, חרה לו הדבר היטב שחיללו שבת בשליחת השליח. לאחר כמה שבועות בא רבינו לבראד ושבת שם בשב"ק. בבוקרו של יום השבת הלך אל הגאון רבי שלמה קלוגער זי"ע על קידוש, והיה אז שעת הכושר, ושאל הגאון את רבינו, הכיצד הרשה לחסידיו לחלל שבת, כי הוא אינו יודע שום היתר לחלל שבת בשליחת שליח בשבת חוץ לתחום? רבינו ענה לו מיד כי זוהי גמרא מפורשת שמותר לשלוח שליח לחכם שיבקש רחמים, אך הגה"ק מבראד אמר אני איני זוכר גמרא זאת! נענה רבינו ואמר בחכמה, הרי איתא בגמרא (ב"ב קטז), כל מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. והנה מבואר להלכה בשר"ע, כי אם רופא מומחה נתן רפואה לחולה מסוכן, מותר לחלל שבת. ובאמת מנין אנו יודעים שהרופא ביכולתו לרפאות, אלא כבר למדו כן מפסוק "ורפא ירפא" מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, (ברכות ס). ועתה הרי הדברים קל וחומר, כי מה לענין רופא, שאמר שניתנה לו רשות לרפא ולא חובה, נפסק בשר"ע שמותר לחלל שבת, ואילו לגבי חכם שאמר "ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים", שהוא לשון חיוב שחייב ללכת אל החכם, אם כן שבדאי מותר לחלל שבת. הודה הגה"ק ר' שלמה קלוגער זי"ע ושייב את הדברים בתשובות חן.

צדיק גורר

פעם כאשר נסע רבינו מעיר ראהטין לסטרעטין עם מרכבתו, והיה צריכים לעבור דרך היער, ובשעת הנסיעה נגעו הסוסים באילן אחד מעצי היער, ומכוח הפגיעה נתפחדו הסוסים וכמעט נתהפכה המרכבה. אז פתח רבינו ואמר בזה"ל, 'דער רשע איז נאך דא בעולם הזה', [האם הרשע הזה עדיין קיים בעולם הזה]. ותיכף נתקדרו השמים בעבים והכה הרעם את האילן ונשבר האילן. והאנשים שנסעו עמו לא הבינו פירושו ועומק שיחו, ואמר להם כי המעשה שהיה כך היה. דרכו של א"א הרה"ק [רבי יהודה צבי] זלה"ה בעת שהיה ש"ב והיה נוסע בכפרים, וכאשר היה בא ליער זו תמיד היה דרכו לעשות שם לגלול שלג. פעם אחת כאשר היה נוסע ובא עד לאילן זה וקשר הסוס והבגדים שלו על הסוס והוא הלך ליער לעשות ולהסתגף בגלגול שלג כמה פעמים, ובהאילן הזה היה לגלול של רשע אחד והתיר הקשר מהסוס וברח הסוס עם הבגדים של אבי הק'. ואבי הק' זצ"ל רץ אחר הסוס להציל את בגדיו מחמת הקור הנורא שחדר לעצמותיו, ובתוך כך עברה שם עגלה

מלאה ערלים וכאשר ראו את אבי הק' במציקתו התחילו להכות אותו עד זוב דם עם מקלות, וכמעט שיצאה נשמתו עד שריחם עליו השר"ת והציל אותו מידם, וכעת היה רוצה הרשע הזה לנקום גם ב' ... (דגל מחנה יהודה)

בלתי לה' לבדו

מסופר פעם אחת כאשר נסע רבינו למרחץ קרעניץ בא אליו ה"דברי חיים" לבקרו. בדרכו חזרה מקרעניץ נסע רבינו לצאנז, וכיבדו ה"דברי חיים" כנהוג. בין היתר מזג לו כוס "קאווע", ואילו צלוחית הסוכר נותרה על השולחן, שאלו ה"דברי חיים" למה לא שתה עם הסוכר. תשובת רבינו היתה, כי לכאורה יש להבין למה יש פירוד בין כוחות הנפש באיברי האדם וחושיהם, למרות שכולם מורכבים מארבעת היסודות, אש רוח מים עפר, ואם כן חומר אחד להם, ולמה אם כן רואים רק בעיניים ושומעים רק באזניים. אלא הסיבה לכך היא שבגלל חטא אדם הראשון אין שלום בין האיברים, כמו שנאמר (תהלים לח, ד): "אין שלום בעצמי מפני חטאתי", וזו היא הסיבה שלא יכולים לראות רק בעיניים ולשמע רק באזניים וכן בשאר החושים, אבל זה שתיקן כל החסידים עד שורש נפשו לגמרי בחטא אדם הראשון, הרי עשה שלום בעצמותיו ואיבריו והאדם הזה יכול לראות גם בעינים סגורות ולשמע אפילו כשהאזניים סתומים, וממילא אינו צריך להמתיק את המשקה, כי בעיניו כבר המתיק ואינו צריך לטעום דוקא בפיו, ודפח"ח. (דגל מחנה יהודה).

אשכנזיה דרבי

רבינו הנהיג את חסידיו כ"א שנים, משנת תר"ד ועד תרכ"ה, ועלה בסערה השמימה במוצש"ק ג' טבת תרכ"ה. וכל גדולי ישראל הספידו וביכו את האבידה הגדולה, וכמו שמצינו הספד מרורים של הגאון רבי יצחק שמעלקס זי"ע בספרו 'בית יצחק', וכן תלמידו הגה"ק רבי יחיאל מיכל היבנר הספדו בקונטרס 'עת מצוא' הנדפס בסוף ספרו 'משכנות הרועים'. זי"עו"כ"א.

הוא היה אומר

מסופר, אחד מחסידיו רבינו שהגיע אליו על שבת בראשית, הרגיש חולשת הלב בשעת קריאת התורה, והלך לאכסניה והתפלל מוסף ביחידות וקידש ואכל מעט. לאחר שנח מעט חזר לבית המדרש. בבואו ראה איך שרבו יושב בשולחן הטהור, ונצטער אותו חסיד ונתחרט על שלא זכה לשמוע תפלת מוסף וקדושת כתר מרבו, שהיה בוקע רקיעים בכח תפילתו, והוא הלך למלאות כריסו וטבטו, ולבו נשבר בקרבו לאלף שברים, וכן גינש לשולחן הטהור. רבינו הק' הרגיש במחשבתו ולבו הנשבר, פתח פיו בחכמה ואמר, הנה בפ' השבוע כתיב, 'ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה', ויש לפרש, כי 'אד' הוא מלשון שבר (ראה ע"ז ב), רוצה לומר אם לבו של אדם נשבר בקרבו, מן הארץ - היינו מהארציות שלו, אז בכח שברונו לבו באמת, 'והשקה את כל פני האדמה' - בכח שברונו לבו, הוא ממשיך השפעות טובות וישועות לכל העולם. (דגל מחנה יהודה).

ל כסלו - הלכות אסורי רכילות - כלל ג

כלל ג' - בו יבאר, שאסור רכילות הוא בין בפינו ובין שלא בפינו, ובו ד' סעיפים:

- א. אסור לספר רכילות, אף שהוא אמת גמור, שאין בו שום תעורבות שקר, אפילו שלא בפינו, ואפילו אם הוא יודע בעצמו, שהיה אמר דבר זה אף בפינו, גם כן אסור, ורכילות מקרי. וכל שכן אם הוא מעיז פניו לומר לו בפינו ממש, אתה דברת עלי, או עשית לו כך וכך, דאסור, ועונו גדול הרבה יותר. אחד, שבזה הוא מכניס שגגה חזקה בלבו של הנוהג על זה, כי מעתה יתקבל הדבר אצלו לאמת גמור, שבודאי יאמר, אלולא שהדבר אמת גמור, לא היה זה מעיז פניו לומר לו בפינו ממש. ועוד, לבד זה הוא מכניס את עצמו ואת אלו השנים לעבר על ידי רכילות כזו על כמה לאוין ועשן המפרשין בתורה, ובאשר בארתי כל זה היטב בפתיחה בלאוין אות י"ד שם במקור החיים בהגהה, עין שם.
- ב. אם ראובן דבר על שמעון בפינו לוי, והלך לוי וספר הדברים לשמעון, אסור לשמעון לומר אחר כך לראובן, איך דברת עלי בפינו לוי כי על ידי זה גם הוא עובר על אסור רכילות מחמת לוי, ואפילו אם לא יזכיר לו בפרוש את שם לוי, ויאמר לו סתם, ששמעתי שדברת עלי כך וכך, אם על ידי זה ממילא יבין ראובן, מי היה המגלה לו, אסור. ובפנינו תנינו הרבים, הרבה אנשים נכשלין בזה.

...ומבואר בספר הקדוש (הגן ודרך משה ליום ט"ו) וז"ל ואחר כך יתחיל ברוך שאמר ויתפלל בכונה גדולה כאלו עומד לפני מלך גדול, ואל יפסיק ח"ו אפילו בדבור אחד עד שיסיים השליח צבור שמונה עשרה, ולא כמו שנהגו המוני עם שבשעה שהחזן חוזר תפלת שמונה עשרה אינם עונים אמן ואומרים בקשות ומעמדות, וגם הלומדים מפלפלים וסומכים על הסברה משופשת לסמוך על מה דאמר רב ששת אמן בדין ואינהו בדינהו, ולא זמי כלל להדיר, התם מיירי בקריאת התורה וקבר יצא. אבל לענות אמן, אם ח"ו מפל השומעים את הברכה אפילו רק אחד אינו עונה אמן, עונו גדול מנשוא, וראיה ממלך בשר ודם כדאיתא לעיל (בליוס י"א) במעשה גדול ונורא בחסיד אחד וכו', ולא עוד אלא שמהמקרא את הרבים, והמונים מביאים לעצמם ראיה מתלמיד חכם שהוא מפלפל בשעת שמונה עשרה, והמה משתעים במילי דעלמא, וגורם בזה נזק לעצמו ולאחרים, ויהיה בכלל ירגעם בן גבט שחטא והחטיא, ואיתא בשולחן ערוך שמחוייב כל אדם לגאור בהמספרים בבית הכנסת, וחוטא גדול הוא כמו רוצח, ועונו גדול מנשוא כמ"ש לעיל עיי"ש.

והזקין אותו בכך הקלע שלא האמין שהשכינה נגדו, ועוד האומר ברוך אתה ה' לשון נזקת כאלו מדבר עם השכינה, ובתוך כך מדבר עם תבירו, (דהיינו כי כל אחד מחויב לשמוע חזרת השליח צבור וקיימא לו שומע בעונה), ובזמן המקדש היה חוזר מעורכי המלחמה אף מי שהיה סח בין ישתבח ליצור אור, והרמז לזה (שמות יד) ה' ילחם לכם בשבילכם, ואמתי אם אתם תחרישון, ו'ל קשאתם תחרישון בבית הכנסת, אז אינכם צריכים לחזור מהמלחמה, שהשם ילחם לכם וק"ל. שומר אמונים מאמר פתחו שיעים פירק, בתו"ד

שבת חנוכה

אם בקדושה נשגבה נתקדשו ימי החנוכה, הרי ששבת חנוכה מקודשת מהן, ימים המבורכים בהם נהגו כל תפוצות החסידים ליסע להסתופף בצל רבוה"ק, להתקדש ולהיטהר בקדושה של מעלה.

על כן מוטל עלינו החוב והזכות ללמוד ולהתבונן בספרי רבותינו הקדושים, מה שלמדו והנהילו לדור האחרון בקדושת ימים הללו.

נרות חנוכה מעלים קדושת השבת

וזה לשון קדשו מלהבות אש של הרב הקדוש חיים מצאנז זיע"א, שעיקר רוב ספרו מדבר ומעורר בקדושת ימים אלו. והנה באמת כי על ידי מצוה זו מאיר האור דלעילא, אשר "גם חושך לא יחשיך", ולזה המצוה בתחלת הלילה, וסמוך לרשות הרבים, להראות שאור זה מאיר באין מונע קדושתו אפילו בחושך, ותוך עולם המנושם סמוך להמנגנים להקדושה, ואדרבה על ידי אור לישראל חושך להם"א, כמו שהי' במצרים כידוע, ולזה מצוה להדליק בתוך עשרה להראות כי אור זה מאיר אפי' במדרגת הנמוכים מאד, ואדרבה הם"א נסוג אחור וכל ניצוצי קדושה שבתוכם נכנס בגבול הקדושה, ולזה בשבת קודש שהוא ענין עליות העולמות בידוע אין מרליקין נר חנוכה אחר שהדליקו נרות של שבת קודש, כי ידוע שר שבת קודש מרמז על עליות הנפש והקדושה, ונר חנוכה מראה להפוך, שאפילו במדרגות נמוכים מאיר האור ולהעלות הניצוצין הקדושים, ולכן אמר שרמזו בנר שבת קודש על עליות העולמות ונפש, לא שייך לרמז על השפלת האור, וכ"כ הרב הגאון החסיד רשכבה"ג הר"מ זלה"ה.

אולם לכאורה יקשה ע"ז דא"כ לא ידלקו בשבת כלל נר חנוכה דעיקר המצוה הוא במה שמאיר עד לאחר השקיעה כמו בחול, וכמו שמבואר באו"ח, א"כ קשה למה צריך לזה דאחר השקיעה שכבר קידש קדושת שבת קודש לא שייך כלל הרמז דהאור למטה מעשרה וסמוך לרשות הרבים וכנ"ל, רק זה לא קשה כלל ידוע דההעלה הוא לפי ערך השפלה, וכמו שמביאים ספרים הקדושים ראי' מהזקוק אכן לפי ערך השפלת ידו בכח ככה תגב' בוריקתו למעלה, ולכן מרליקין מקודם הנר מנוכה להשפיל האור למטה, וכנ"ל ואו נתאספ כל הניצוצות הקדושות שבת קודש יתעלו כולם למעלה מעלה ואין להקשות ע"ז דהא כבר קידש יום ש"ק קודם לשיעור זמן הדלקת נר חנוכה, דזה ליתא דמבואר להלכה דכנתה אין זקוק לה, והסברה הוא כך דמבואר במנורה שצריך להטלות שתהא שלהבת עולה מאלי ודי בזה כי השאר יתעלה ממילא כמבואר בליקוטי תורה וכן נמי כאן בהדלקה לחוד נתעורר להעלות ויתעלה ממילא אפי' לאחר קדושת שבת קודש ומה שנתקדש יעלה מעלה מעלה בקדושת שבת קודש, ועדיף נר חנוכה ממנורה דמנורה אם כנתה זקוק לה, משא"כ בנר חנוכה די בהדלקה זו לבד להתעורר מה שצריך ואין זקוק יותר כי גדול כח אור זו דחנוכה. ע"כ לשון קדשו מלהבות אש.

למדנו מדבריו הקדושים שעד כמה שאור השכינה יורד למטה בבחינת למטה מעשרה טפחים, כך לעומת זה ביתר שאת, מתעלים בקדושה בשבת זו.

לכך מרליקים אחר הבדלה

והנה כמו שהדלקת נרות חנוכה מרליקים קודם נרות שבת, כך מאחרים הדלקת נר חנוכה אחר הבדלה וכמו"ש בסה"ק מאור ושמש וזה לשון"ק והנה נר חנוכה מצוה להניחה למטה מעשרה כלי למשוך מספירות העליונות לכנסת ישראל, ובשבת מחויב להדליק תחלה נר חנוכה ואחר כך של שבת כלי להעלותה מעט מעט מתחת לעילא, תחלה נר חנוכה על נצח והוד בעצמה כידוע ואחר כך נר שבת יש לה עליה ביותר כידוע.

והנה יש פלוגתא בפוסקים (שו"ע או"ח סימן תרפ"א) במוצאי שבת אם להדליק תחילה נר חנוכה, ואחר כך להבדיל, או להפוך, והנה שמעתי מאדמו"ר בוצינא קדישא מו"ה יעקב יצחק הלוי מק"ק לובלין זצוק"ל שאמר בשם הגאון איש אלהים המנוח מו"ה שמואל שמעלקי זצוק"ל אל"ב דק"ק ניקלשבורג שבוה הלכה כטורי זהב (שם סק"א), להבדיל תחלה ואחר כך להדליק נר חנוכה, וכן מנהגינו. ונראה ליתן טעם לדבר על פי האמת ועל פי הדברים הנ"ל כי האין ידליק תחלה נר חנוכה קודם הבדלה כי מאחר שעלתה בשבת לעליה הגדולה והרמה, אין צורך לנר חנוכה להעלותה על ידו רק אחר שהבדיל, והלכה לה קדושת שבת, און מה הצורך להעלותה על ידי נר חנוכה. ועל כן צריכין תחלה להבדיל ואחר כך להדליק נר חנוכה ולהעלותה ודעת לנכון קל ע"כ לה"ק.

למדנו המשך והשלמה שבעת קדושת השבת לא שייך קדושת נר חנוכה רק בסמוך לשבת קודש נוסף קדושה עילאה על קדושת השבת.

ובשם חס"ק מסלונים מובא ע"פ דברי הגמ' (שבת ק"ג ע"ב) שפסיעה גסה נוטלת א' מת"ק ממאור עינו של אדם, היינו מהארת הדעת שלו, ומאי תקנתא בקדושת דבי שמשא, של ידי קידוש שבת מויר לעצמו הארת הדעת. ובמיוחד בשבת חנוכה שמדליקין בו ב' נרות, נר שבת ונר חנוכה, וב' פעמים נ"ר גימ' ת"ק, ועל ידי ב' נרות אלו יזכו לתקון הארת הדעת, וליאור באור החיים אמן ואמן.